

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Liikenne 12 suunnitelman strategiset linjaukset vastaavat pääosin liikennejärjestelmän kehittämistarpeita. Huomiota tulee kiinnittää strategian jalkautumiseen suunnittelujärjestelmässä ja valtion väyläverkon investointiohjelmassa. Siikalatvan kunta edellyttää Liikenne 12 suunnitelman vahvaa kiinnittymistä valtioneuvoston kanslian johdolla valmisteltuun Pohjoisen Suomen ohjelmaan, jossa painotetaan mm. saavutettavuuden kehittämistä TEN-T-ydinverkon ja TEN-T-kattavan verkon osalta. On tärkeää, että Liikenne 12 suunnitelma huomioi pohjoisen muuttuneen aseman nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. On tärkeää, että elinkeinoelämän ja investointien luomat liikennetarpeet tulevat Liikenne 12 suunnitelmassa erityisen vahvasti esille

infran kehittämistä ohjaavina kriteereinä.

Toimivuus, turvallisuus ja kestävyys ovat hyvät tavoitteet, jotka vastaavat toimintaympäristön muutoksen ja siinä erityisesti turvallisuusympäristön ja energiamurroksen haasteisiin. Myös strategiset linjaukset kilpailukyyn ja kasvu osalta luovat vahvaa perustaa alueemme elinvoimalle tilanteessa, jossa puhtaan siirtymän hankkeet etenevät Siikalatvalla ja Oulun eteläisellä alueella. Liikenne 12 suunnitelmassa todetaan teollisuuden alueellisen hajautuneisuuden eri puolille olevan haastavaa. Hajautunut aluerakenne myös teollisuuden osalta on kuitenkin huoltovarmuuden ja tasapainoisen aluekehityksen näkökulmasta kestävä.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Kehittämishankkeissa priorisoidaan Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) vaatimusten täyttymistä ydinverkolla ja sitä täydentävällä kattavalla verkolla. Siikalatvan kunnan näkökulmasta TEN-T-ydinverkkokäytävien pullonkaulat erityisesti VT 4:n osalta tulee ratkaista. Tällä merkitystä niin

huoltovarmuuden kuin liikenneturvallisuudenkin osalta. Suunnitelmaluonnoksen toimenpiteissä nostetaan hyvin esille huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden priorisoidut tarpeet valtion väyläverkon kehittämisessä ja kunnossapidossa.

Alueemme saavutettavuuden ja elinkeinojen kehittämistä vahvistaa TEN-T ydinverkolle kuuluvan Oulun sataman sekä kattavalle verkolle kuuluvan Raahen sataman tarpeiden huomioiminen. Siikalatvan kunta katsoo sujuvan kytkeytymisen alemman asteisesta maantieverkosta (esimerkiksi Kantatie 88) pääväylille edistävän Liikenne 12 suunnitelman tavoitteita esimerkiksi satamien, sotilaallisen liikkuvuuden, huoltovarmuuden ja energiamurrosta vauhdittavien investointien varmistamisessa. Pohjois-Suomen hankkeiden suunnitteluun tulee panostaa huomattavasti nykyistä enemmän. Väylähankkeiden suunnitelmavalmiutta on kasvatettava erityisesti TEN-T ydinverkolla koko maakunnan alueelta.

Markkinaehtoisen linja-autoliikenteen vähentyessä on tärkeää turvata tarvittavat yhteydet etenkin välttämättömille asiointi-, opiskelu- ja työmatkoille. Siikalatvan kunnan näkemyksen mukaan syrjäisemmillä alueilla tämä johtaa julkisen liikenteen karsimiseen ja peruspalvelutason kulkuyhteyksien ohenemiseen. Tästä voi puolestaan seurata osaavan työvoiman saatavuuden väheneminen, mikäli opiskelu- ja työmatkaliikennöinnin mahdollisuudet supistuvat.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Perusväylän rahoituksen tason nosto vuosiksi 2029–2037 on erittäin tärkeää, jotta korjausvelka saadaan taitettua. Olisi tärkeää saada korjausvelan katkaisu jo tällä hallituskaudella käyntiin ja tämän tulisi näkyä kaikilla tasoilla Pohjoisen väyläverkolla. Elinkeinoelämän suurinvestointien toteuttamiselle välttämättömien paikallisten liikennehankkeiden rahoittamiselle tulee olla joustavia ja nopeita rahoituskeinoja valtion budjetista. Siikalatvan kunta edellyttää, että käytettävissä olevaa rahoitusta kohdennetaan valtakunnallisen runkoväylästäön kapasiteettiin sekä teollisuutta, alkutuotantoa ja matkailuliikennettä palvelevalle alemman asteiselle verkostolle.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Muut huomiot?

Suunnitelmalla on myönteisiä vaikutuksia alueiden sisäiseen saavutettavuuteen, mikäli perusväylänpidon lisärahoitus kohdentuu alempaan tieverkkoon. Pohjois-Suomen hankkeiden suunnitteluun tulee kuitenkin panostaa huomattavasti nykyistä enemmän. Suunnitteluvaihtelua tulee nostaa Pohjois-Suomessa erityisesti TEN-T ydinverkolla sekä pääradalla Limingan ja Ylivieskan välillä ja VT:llä 4 Oulun eteläpuolella.

Iivari Pekka
Siikalatvan kunta